

# ZAKON O ŠKOLOVANJU I STIPENDIRANJU MLADIH TALENATA

## I OSNOVNE ODREDBE

### Član 1.

Ovim zakonom uređuje se način identifikacije, praćenje, podsticanje, školovanje i stipendiranje talentovanih učenika i studenata Republike Srpske (u daljem tekstu: mladi talenat).

### Član 2.

Mladim talentom smatra se učenik ili student koji ima posebne, natprosječne, specijalne, praktične sklonosti sa naglašenim kreativnim, stvaralačkim sposobnostima.

### Član 3.

(1) U cilju izgrađivanja kreativnih vještina, stavova, vrijednosti i motivacije mladog talenta potrebna je blagovremena, istrajna i usklađena podrška porodice i nastavnika, koji znaju prepoznati emocije mladog talenta i na osnovu toga na odgovarajući način reagovati.

(2) Nastavnici, pored stručne kompetentnosti, moraju biti spremni i znati razumjeti probleme, potrebe, želje i sklonosti mladog talenta.

### Član 4.

Pozitivan odnos nastavnika, u skladu sa članom 3. ovog zakona, i saradnja sa mladim talentom utiče na:

- a) prepoznavanje suptilnih potreba talentovanog učenika i neotkrivenog mladog talenta,
- b) prepoznavanje potreba mladog talenta,
- v) motivaciju za rad i učenje mladog talenta,
- g) sprečavanje gušenja individualnosti mladog talenta i zatvaranja u opšte usvojene standarde,
- d) razvoj emocionalne pismenosti kod učenika i
- đ) prevenciju rizičnog ponašanja.

## II IDENTIFIKOVANJE I ŠKOLOVANJE MLADIH TALENATA

### Član 5.

Mladog talenta, koji je sposoban za visoka dostignuća ili pokazuje potencijalnu sposobnost i kreativne kapacitete, odlikuju sljedeće karakteristike, pojedinačno ili u kombinaciji:

- a) opšta intelektualna sposobnost,
- b) specifične sposobnosti za pojedino naučno područje,
- v) kreativno i produktivno mišljenje,
- g) socijalne sposobnosti i sposobnosti rukovodenja,
- d) specifične sposobnosti za pojedino umjetničko područje i
- đ) naročito izražene psihomotorne sposobnosti.

## Član 6.

(1) Kada nastavnik u osnovnoj ili srednjoj školi kod učenika uoči posebne, natprosječne, specijalne, praktične sklonosti sa naglašenim kreativnim, stvaralačkim sposobnostima dužan je da o tome obavijesti i podnese pismeni izvještaj stručnoj službi škole.

(2) U saradnji sa roditeljima učenika kod kojeg su uočene sklonosti i sposobnosti iz stava 1. ovog člana, nastavnik i stručna služba škole će uputiti učenika na identifikaciju talenta stručnom timu škole iz člana 9. ovog zakona.

## Član 7.

Roditelji, nastavnici i stručni saradnici, u cilju obezbeđivanja djelotvornije podrške kreativnim kapacitetima mladog talenta:

- a) razmjenjuju informacije o mogućnostima, interesovanjima i dostignućima mladog talenta,
- b) dogovaraju angažovanje mladog talenta putem:
  - 1) sekcija,
  - 2) takmičenja,
  - 3) javnih nastupa,
  - 4) ljetnih škola,
  - 5) internacionalnih kampova,
  - 6) projekata u saradnji sa ustanovama čija je djelatnost u oblasti interesovanja mlađih talenata,
- v) određuju zajedničke ciljeve u funkciji podsticanja kreativnosti mladog talenta, uz uvažavanje njegovih mogućnosti i afiniteta, i
- g) prate ukupan razvoj i napredovanje mladog talenta.

## Član 8.

(1) Nastavnike, stručne saradnike i roditelje je neophodno pedagoško-psihološki osposobljavati, kako bi mogli uspješno da podstiču razvoj interesovanja, talenat i kreativnost mladog talenta.

(2) Ministar prosvjete i kulture (u daljem tekstu: ministar), na prijedlog Republičkog pedagoškog zavoda, donosi Pravilnik o pedagoško-psihološkom osposobljavanju nastavnika i roditelja mladog talenta.

## Član 9.

(1) Za identifikaciju talenta kod učenika imenuje se stručni tim za identifikaciju mladog talenta (u daljem tekstu: stručni tim škole).

(2) Direktor škole, na prijedlog nastavničkog vijeća, donosi rješenje o imenovanju i broju članova stručnog tima.

(3) U stručni tim škole imenuju se nastavnici i stručni saradnici škole.

(4) U sastav stručnog tima škole imenuje se najmanje jedan nastavnik iz oblasti za koju je učenik pokazao posebnu sklonost i sposobnost iz člana 6. stava 1. ovog zakona.

(5) Stručni tim škole, prije identifikovanja talenta kod učenika, vrši praćenje i testiranje učenika kod kojeg je uočena sklonost i sposobnost iz člana 6. stava 1. ovog zakona.

(6) Stručni tim škole vrši identifikovanje talenta u skladu sa pravilnikom iz člana 12. ovog zakona.

(7) Stručni tim škole dostavlja nastavničkom vijeću mišljenje o identifikaciji talenta kod učenika.

## Član 10.

Kada profesor kod studenta uoči posebne, natprosječne, specijalne, praktične sklonosti sa naglašenim kreativnim, stvaralačkim sposobnostima, dužan je da o tome obavijesti i podnese pismeni izvještaj nastavno-naučnom vijeću fakulteta koji student pohađa.

## Član 11.

- (1) Identifikaciju talenta kod studenta vrši stručni tim za identifikaciju mladog talenta (u daljem tekstu: stručni tim fakulteta).
  - (2) Nastavno-naučno vijeća fakulteta imenuje stručni tim.
  - (3) U sastav stručnog tima fakulteta imenuje se najmanje jedan profesor iz uže naučne oblasti za koju je student pokazao posebnu sklonost i sposobnost iz člana 10. ovog zakona.
  - (4) Stručni tim fakulteta, prije identifikovanja talenta kod studenta, vrši praćenje i testiranje studenta kod kojeg je uočena sklonost i sposobnost iz člana 10. ovog zakona.
  - (5) Stručni tim fakulteta vrši identifikovanje talenta u skladu sa pravilnikom iz člana 12. ovog zakona.
  - (6) Stručni tim fakulteta dostavlja nastavno-naučnom vijeću fakulteta mišljenje o identifikaciji talenta kod studenta.
  - (7) Identifikovanje talenta kod studenata iz stava 1. ovog člana može se vršiti do navršene 26. godine života.

## Član 12.

Ministar donosi Pravilnik o kriterijumima i postupku za identifikovanje, praćenje i utvrđivanje mladog talenta.

## Član 13.

- (1) Utvrđivanje, praćenje i razvoj mladog talenta vrši Centar za mlade talente (u daljem tekstu: Centar), kao javna ustanova specijalizovana za utvrđivanje, praćenje i razvoj mladog talenta.
- (2) Centar je javna ustanova i način njene organizacije urediće se u skladu sa Zakonom o sistemu javnih službi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/07),
- (3) Organi Centra su upravni odbor i direktor.
- (4) Upravni odbor Centra (u daljem tekstu: upravni odbor) imenuje i razrješava Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) na prijedlog Ministarstva prosvjete i kulture (u daljem tekstu: Ministarstvo) na period od četiri godine, nakon sprovedenog postupka javne konkurencije.
- (5) Upravni odbor ima tri člana.
- (6) Zaposleni u Centru ne mogu biti članovi njegovog upravnog odbora.

## Član 14.

Upravni odbor:

- a) donosi Statut Centra,
- b) odlučuje o poslovanju Centra,
- v) razmatra i usvaja izvještaj o poslovanju i godišnji obračun Centra,
- g) donosi program rada i finansijski plan Centra,
- d) odlučuje o korišćenju sredstava u skladu sa zakonom i Statutom Centra i
- đ) vrši i druge poslove utvrđene aktom o osnivanju i Statutom Centra.

## Član 15.

(1) Direktor rukovodi radom Centra, predstavlja i zastupa Centar i odgovoran je za zakonitost rada Centra.

(2) Direktora Centra imenuje i razrješava Vlada na period od četiri godine, nakon sprovedenog postupka javne konkurencije.

(3) Uslovi za izbor i razrješenje direktora utvrđuju se Statutom Centra.

#### Član 16.

Sredstva za rad Centra iz stava 1. ovog člana obezbjeđuju se iz:

- a) budžeta Republike,
- b) donacijama i
- v) iz drugih izvora.

#### Član 17.

(1) Centar je dužan dostavljati Ministarstvu podatke o mladim talentima.

(2) Direktor Centra donosi rješenje za svakog učenika ili studenta kod kojeg utvrdi talenat.

(3) Obaveza Centra je da dostavi preporuku školi ili visokoškolskoj ustanovi za rad sa mladim talentom.

#### Član 18.

Škola ili visokoškolska ustanova, u skladu sa preporukama Centra, dužna je omogućiti mlađom talentu:

- a) izborne i fakultativne programe prema sposobnostima i sklonostima,
- b) grupni i individualni rad,
- v) rad s mentorom,
- g) raniji upis u umjetničke škole,
- d) kontakte sa stručnjacima iz područja interesa,
- đ) pristup izvorima specifičnog znanja,
- e) programe o izboru profesije i karijere,
- ž) vanškolske programe i
- z) dodatnu nastavu.

#### Član 19.

Centar je dužan da organizuje individualni rad i obezbijedi mentora iz određene oblasti za rad sa mlađim talentom.

#### Član 20.

(1) U cilju bržeg napredovanja u izgrađivanju kreativnih vještina, stavova, vrijednosti i motivacije, školovanje mlađog talenta u školi vrši se na osnovu programa rada sa mlađim talentom.

(2) Programom rada sa mlađim talentom omogućava se:

- a) rano ispoljavanje sposobnosti i talenta,
- b) formiranje umijeća i navika u kontinuiranoj djelatnosti,
- v) sklonosti i interesovanje za mlađog talenta,
- g) originalnost i neponovljivost,
- d) stvaralački čin,
- đ) stvaranje društveno vrijednih produkata,
- e) ostvarivanje različitih sklonosti i sposobnosti,
- ž) obezbjeđivanje raznovrsnih kreativnih ispoljavanja u zajedničkom projektu i

z) saopštavanje i socijalnu komunikaciju.

(3) Ministar, na prijedlog Centra, donosi program rada sa mladim talentom.

#### Član 21.

(1) Mladom talentu na visokoškolskoj ustanovi potrebno je omogućiti učešće u naučnoistraživačkim radovima, odnosno u umjetničkim projektima iz naučne ili umjetničke oblasti, za kojeg je rješenjem Centra utvrđen talenat, u cilju bržeg napredovanja u izgrađivanju kreativnih vještina, stavova, vrijednosti i motivacije.

(2) Obrazovanje mладог talenta na visokoškolskoj ustanovi vrši se na osnovu programa rada sa mladim talentom – studentom, koji, na prijedlog Centra, donosi senat visokoškolske ustanove.

### III STIPENDIRANJE I FINANSIRANJE MLADIH TALENATA

#### Član 22.

(1) Mladi talenat ostvaruje pravo na stipendiju.

(2) Stipendija se dodjeljuje putem javnog konkursa na osnovu kriterijuma iz čl. 25. i 26. ovog zakona, kao i bliže preciziranih kriterijuma utvrđenih pravilnikom iz člana 27. ovog zakona.

#### Član 23.

(1) Ministar donosi rješenje o imenovanju komisije za dodjelu stipendije mladom talentu.

(2) Zadatak komisije je da, na osnovu kriterijuma utvrđenih ovim zakonom i pravilnikom o kriterijumima i načinu finansiranja i stipendiranja mладог talenta iz čl. 25. i 26. ovog zakona, utvrdi tačan broj pristiglih prijava, razmotri prijave i predloži rang-listu mladih talenata, kao i visinu stipendije koja im se dodjeljuje.

(3) Komisija iz stava 1. ovog člana ima predsjednika i šest članova.

(4) Način rada komisije iz stava 1. ovog člana urediće se pravilnikom koji donosi ministar.

#### Član 24.

Pravo na stipendiju može ostvariti mlađi talenat:

- a) čija talentovanost je utvrđena rješenjem direktora Centra iz člana 17. ovog zakona,
- b) koji je državljanin Republike i Bosne i Hercegovine,
- v) koji ima prebivalište na području Republike.

#### Član 25.

Kriterijumi za dodjelu stipendija mladom talentu – učeniku su:

- a) učestvovanje i uspjeh na takmičenjima, smotrama i izložbama inovacija,
- b) osvojene nagrade,
- v) završavanje osnovnog ili srednjoškolskog obrazovanja u vremenu kraćem od propisanog i
- d) opšti uspjeh iz svih predmeta za svaku od prethodne dvije godine obrazovanja.

#### Član 26.

- (1) Kriterijumi za dodjelu stipendija mladom talentu – studentu su:
- a) objavljeni stručni radovi,
  - b) istraživački radovi,
  - v) izlaganja na naučnim skupovima,
  - g) učestvovanje i uspjeh na takmičenjima i izložbama inovacija,
  - d) osvojene nagrade i
  - đ) redovnost studiranja.

(2) U slučaju neispunjavanja uslova iz stava 1. tačka đ) ovog zakona, student je dužan dostaviti dokaz o opravdanosti obnavljanja godine studija.

### Član 27.

Ministar, Pravilnikom o kriterijumima i načinu finansiranja i stipendiranja mladog talenta, preciznije utvrđuje kriterijume iz čl. 25. i 26. ovog zakona.

### Član 28.

Sredstva za školovanje i dodjelu stipendija mladom talentu obezbjeđuju se iz budžeta Republike.

## IV KAZNENE ODREDBE

### Član 29.

- (1) Nadzor nad provođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove putem prosvjetnih inspektora.
- (3) Nadležni inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora iz stava 2. ovog člana ima opšta ovlašćenja propisana posebnim zakonom.

### Član 30.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj škola ili visokoškolska ustanova, ako mladom talentu ne omogući uslove propisane članom 18. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice novčanom kaznom od 300 KM do 900 KM.

### Član 31.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj Centar ako ne organizuje individualni rad i ne obezbijedi rad sa mentorom za učenika ili studenta kod kojeg je utvrđen talenat za pojedino područje (član 19).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice novčanom kaznom od 300 KM do 900 KM.

## V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### Član 32.

Ministar će, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti pravilnike:

- a) o pedagoško-psihološkom ospozobljavanju nastavnika i roditelja mladog talenta (član 8),
- b) o kriterijumima i postupku za identifikovanje, praćenje i utvrđivanje mladog talenta (član 12),
- v) o načinu rada komisije za dodjelu stipendije mladom talentu (član 23) i
- g) o kriterijumima i načinu finansiranja i stipendiranja mladog talenta (član 27).

### Član 33.

Ministar će, u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja kojim je utvrđen talenat kod učenika, na prijedlog Centra, donijeti program rada sa mladim talentom (član 20).

### Član 34.

Senat će, u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja kojim je utvrđen talenat kod studenta, na prijedlog Centra, donijeti program rada sa mladim talentom (član 21).

### Član 35.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 01- 974 /10  
Datum: 08. jul 2010. godine

PREDSJEDNIK  
NARODNE SKUPŠTINE

*Mr Igor Radojičić*